

کیش دیگر یک خامه‌ای نیست!

کیش گرچه هنوز هم مروارید خلیج فارس است، اما دیگر برای بسیاری از جویندگان سودهای سرشار جاذبه سالهای پس از اعلام شدن این جزیره به عنوان منطقه آزاد تجاری را ندارد.

کسی که به لطف برگزاری نخستین کنگره خلیج فارس در فرهنگ و ادب پارسی، فرصت می‌یابد تا از مزایای سفر و اقامت چهار روزه به کیش بهره‌گیرد، این فرصت را هم می‌یابد که شرایط اقتصادی آن را مورد ارزیابی قرار دهد. او کیش را آبادتر و سرسبزتر از دو سال پیش (زمان آخرین سفر به این جزیره) می‌یابد؛ اما تغییری را در ساختار زیربنایی اقتصادی جزیره مشاهده نمی‌کند.

شرایط عمومی جزیره در زمان این سفر نشانگر کاهش شدید عده مسافران است. شاید افراد عادی حق داشته باشند این کاهش را به حساب آغاز فصل گرما، و شروع ماه محرم بگذارند، اما واقعیت پشت پرده نشان می‌دهد کیش در آستانه تحولی است که شاید کیش خامه‌ای خیلی‌ها را آجر کند. (اصطلاح آجر شدن نان را عمدتاً تغییر داده‌ایم؛ زیرا کسب و کار در کیش برای گروهی به جای نان، کیک خامه‌ای داشت.)

می‌دانیم کیش-قشم و چابهار منطقه آزاد اعلام شدند تا سبب رونق اقتصادی شوند. یعنی آزادی تجارت و تسهیلات ویژه موجب شود این مناطق سرمایه‌های خارجی را جلب کنند، به عنوان پایگاه صادرات غیرنفتی درآیند، موجب آبادانی جزایر و شهرهای محروم ساحلی شوند و در نهایت شرایطی ایجاد کنند که به اقتصاد عمومی منطقه و کشور تحرک تازه‌ای بخشد.

این اهداف تحقق نیافت. نه سرمایه‌گذاران خارجی با آن ابعادی که وعده داده می‌شد به این مناطق روی آوردند، نه صادرات از این مناطق تحقق یافت و نه هم تحرکی در اقتصاد عمومی منطقه و کشور ایجاد شد. به عکس، این مناطق، و بویژه منطقه آزاد کیش، به دروازه واردات بی‌رویه و بی‌حساب و کتاب کالاهای مصرفی تبدیل شدند.

در آغاز که انتقال ارز محدودیت نداشت انواع کالاهای بدون پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی و یا هر وجه دیگری به این منطقه وارد می‌شد. ورود کالا از این منطقه به سایر مناطق نیز محدودیت و ممنوعیتی نداشت، لذا خرید کالا از کیش و فروش آن در دیگر

نقاط کشور به صورت تجارتی بی‌دردسر و بسیار پرسود درآمد.

این تجارت چنان جاذبه‌ای یافت که زمانی رسید بین ۱۷ تا ۲۰ پرواز فقط از فرودگاه مهرآباد به مقصد کیش انجام می‌شد، پرواز از سایر مناطق، و مسافرت از طریق زمین و فاصله ۱۷ کیلومتری دریائی نزدیکترین ساحل به کیش جای خود دارد!

کیش بهشت سرمایه‌داران، خریداران فروشگاهیهای بازارهای لوکس و جدید الاحداث آن، و نیز کسانی که به کیش می‌رفتند تا ازان بخرند و در تهران و دیگر شهرها گران بفروشند، شد. کسب و کار در این جزیره چنان رونق گرفت که وقتی هم دولت با چرخشسی ۱۸۰ درجه‌ای در سیاست ارزی خود، فروش ارز از طریق سیستم بانکی و به قیمت رسمی را متوقف کرد، باز کیش همچنان ناندانی پربرکتی بود.

حتی تا اوائل اردیبهشت امسال فقط از تهران روزی ۱۷ پرواز به مقصد کیش انجام می‌شد. اما اکنون ظاهراً ورق برگشته است....

ترومژ شمدید...

در این دوران تعدادی تأسیساتی زیر بنایی هم در کیش ایجاد شد.

اداره کنندگان این منطقه آزاد برای تبیین اهداف خود، برنامه‌های متعددی را ارائه می‌کردند، و بعضاً آنها را به مورد اجرا هم گذاشتند: ایجاد فضاهای سبز، راههای ارتباطی، توسعه فرودگاه و بندرگاه، تأسیس مراکز ورزشی و تفریحی و...

گفته می‌شد با ایجاد این مراکز سیل توریست خارجی به جزیره سرازیر می‌شود و منبع درآمد ارزی جدیدی ایجاد خواهد شد، که نشد.

گفته می‌شد سرمایه‌گذاران خارجی با تسهیلاتی که برایشان فراهم می‌آید برای ساخت مراکز صنعتی-تجارتی و حتی مشارکت در امور سیاحتی در این منطقه سرمایه‌گذاری می‌کنند، که نکردند (شرکت اریکسون سوند که در پروژه مخابرات-جزیره سرمایه‌گذاری کرده است، و چند مورد محدود دیگر را باید جزو استثنائات دانست)

گفته می‌شد سرمایه‌گذاران داخلی با توجه به رونق اقتصادی جزیره و شرایط مطلوبی که در اختیار ایشان قرار می‌گیرد برای سرمایه‌گذاری در جزیره

رغبت نشان خواهند داد، که ندادند (البته چند واحد صنعتی، از جمله کارخانه تولید نوار ویدئو هم اکنون دایر است. این تعداد واحد با اهداف نهائی در زمینه توسعه صنعت در جزیره فاصله‌ای زیاد دارد. البته قرار است تعدادی پروژه صنعتی دیگر هم اجرا شود که انجام آنها در گروی نقشی است که برای آینده این جزیره رقم زده خواهد شد. البته محمدرضا یزدان‌پناه مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش هنوز هم امیدوار است با اجرای ۱۵۰۰ فقره پروژه‌ای که در بخش صنعت پیش‌بینی شده حدود ۲۰۰ میلیارد تومان سرمایه در اقتصاد جزیره به جریان افتد.)

خیلی امیدهای رویائی دیگر هم در سورد این منطقه آزاد به جامعه داده شد که هنوز تحقق نیافته‌اند، و امکان تحقق آنها در آینده هم مبهم است.

اما در هر حال، وضع جزیره کیش تغییر کرد. تأسیساتی ایجاد شده است و این جزیره کم جمعیت و از یاد رفته اکنون ۱۶ هزار نفر جمعیت (ثابت و مسافر) دارد. جزیره دارای شبکه آب شیرین، برق، راههای ارتباطی، فرودگاهی مجهز و در حال توسعه، و مخابرات است. طبق وعده‌های داده شده تا حدود ۱۵ سال دیگر جمعیت جزیره باید به ۲۰۰ هزار نفر برسد (۱۶۵ هزار مقیم، بقیه توریست)

تردید نیست برای رسیدن به این مرحله بهای سنگینی پرداخت شده است. اگر بخواهیم بهای پرداخت شده را محاسبه کنیم باید علاوه بر مخارج سرمایه‌گذاری دولت و بخش خصوصی در جزیره، میلیاردها دلار کالائی را هم که از طریق کیش وارد ایران شده است در محاسبات خود بگنجانیم. نیز لازم است سرمایه‌هایی را که در شرکتهای اقماری منطقه آزاد کیش به جریان افتاده (مثلاً هواپیمائی کیش) مورد نظر قرار دهیم.

اما در همین مرحله تزلزل آشکار در اهداف و برنامه‌ها مشاهده می‌شود.

از اوایل اردیبهشت، تعداد پروازهای مهرآباد-کیش از ۱۷ فقره در روز به حداکثر ۵ فقره محدود شده است. می‌گویند گمرک سهرآباد که ظرفیت بازرینی کالاهای این گروه مسافر را ندارد عامل این محدودیت بوده است، اما واقعیت ورای این بهانه است.

به نظر می‌رسد مجموعه‌ای از عوامل در ایجاد محدودیت برای منطقه آزاد کیش دخالت دارند که در

صورت ادامه وضع حاضر ماهیت آنها قابل شناسائی خواهد بود.

این عوامل برای حرکت سریع منطقه آزاد کیش در دشتی هموار و بی هیچ مانع و رادع، حکم یک ترمز شدید دارند.

هتل مقوا!

در سال ۱۳۷۳، پس از اعلام محدودیت‌های ارزی و تجدید نظر در برخی از اجزاء سیاست آزادسازی اقتصادی، میزان کالای همراه مسافر از مناطق آزاد و از جمله کیش- نیز محدود شد.

چنانکه گفته شد، همان زمان فروش ارز بوسیله شبکه بانکی نیز متوقف گردید.

اما علی‌رغم این محدودیت‌ها تجارت در کیش از رونق نیفتاد.

برای تجار و مغازه‌داران کیش هنوز هم جاذبه‌ها برای ادامه فعالیت چندان نیرومند بود که به کار خویش ادامه دهند. در واقع این محدودیتها فقط حاشیه سود را حذف کرد.

آنها برای خرید کالا به منابع دیگر روی آوردند؛ مثلاً:

● استفاده از ذخایر ارزی خود در خارج یا دارندگان ارز در آن سوی مرزها

● خرید ارز از بازار آزاد

● صدور کالا و استفاده از ارز حاصل برای وارد کردن کالاها

● و...

کاهش سقف کالای همراه مسافر نیز سوجب محدودیت انتقال کالاها از کیش به شهرهای مختلف نشد. هم مسافران و هم مغازه‌داران درها، دریچه‌ها و روزنه‌های دیگری پیدا کردند.

بدین لحاظ تا اوائل اردیبهشت امسال کیش هنوز پرجاذبه بود. از کشورهای مختلف به این جزیره کالا وارد می‌شد و سپس از بازار شهرهای مختلف کشور سر در می‌آورد.

اما از این زمان هم تعداد پروازها به کیش محدود شد و هم عوارض کالاهای وارده به کیش افزایش شدید پیدا کرد. باید یادآور شویم در گذشته به کالاهای خارجی وارده به کیش هیچگونه عوارضی تعلق نمی‌گرفت. بعد از تغییر سیاست‌های اقتصادی دولت ۷ درصد عوارض به کالاها بسته شد. سپس این

عوارض به سی و پنج درصد افزایش یافت، اما اخیراً مبلغ آن را به پنجاه درصد افزایش داده‌اند.

در همین اوان نرخ بلیت هواپیما، کرایه هتل و سایر هزینه‌های اقامت در جزیره نیز افزایش قابل ملاحظه‌ای پیدا کرد.

بنابراین اکنون دیگر کیش نه تنها برای جویندگان سودهای سرشار، بلکه حتی برای دلالتان کم توقع هم جاذبه چندان ندارد.

روزگاری فاصله قیمت بین کالاهای وارده به کشور که مستلزم پرداخت هزینه‌های مختلفی نظیر

برای صاحب مغازه (یا شرکت) هزینه دارد. (۳۵ هزار تومان حقوق- ۲۵ هزار تومان هزینه خوراک و بلیت رفت و برگشت مرخصی‌های ماهانه و ۳۰ هزار تومان کرایه مسکن)

● ماهی ۱۲ هزار تومان هزینه خدمات مشترک بازارچه‌ها

● باضافه هزینه آب- برق- تلفن- ایاب و ذهاب و...

هزینه‌های مسافران به کیش نیز از این قرار است:

● بلیت رفت و برگشت از تهران با کیش ایر ۱۶

سال ۱۳۷۳... حیدرعلی اوف در کنار مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش. علی اوف و همزمان با او رئیس دولت نخبگان به کیش دعوت شدند تا تسهیلات آن را ببینند و سپس میل توریست از این دو کشور به کیش سرازیر شود. اما این دعوت نتیجه بخش نبود... کیش در زمینه جلب توریست خارجی تا کام مانده است.

هزار تومان حقوق گمرکی بود، با کالاهای ارزان کیش، این جزیره را از لحاظ اقتصادی برای دلالتان و حتی مردم عادی پرجاذبه کرده بود. اما شرایط فعلی آن جاذبه‌ها را از بین برده است.

● هزینه اقامت هر شب ۵ هزار تومان (کرایه یک اتاق دو تخته در هتل شبایان ششی ۱۵ هزار تومان است. ما هتل‌های ارزاتر را در نظر گرفته‌ایم)

● ساده‌ترین و ارزاترین غذاها در شبانه‌روز برای هر نفر ۱۵۰۰ تومان

● هزینه‌های دیگر (ایاب و ذهاب و...) ۵۰۰ تومان

● خرید کارت برای بردن کالا از کیش ۵ هزار تومان

بدین ترتیب ملاحظه می‌شود با افزایش عوارض کالای وارده به کیش تا ۵۰ درصد- گرانی بلیت هواپیما و هزینه اقامت برای فردی که فقط حق خرید ۸۰ دلار کالا (۲۴ هزار تومان) دارد، کیش دیگر جاذبه تجارتنی ادامه در صفحه ۲۷

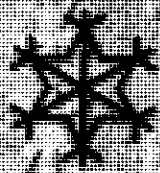
واقعیت را از خلال آمار و ارقام بررسی می‌کنیم:

● کسانی که در بازارهای کیش مغازه خریداری کرده‌اند بین ۱۵ تا ۲۵ میلیون تومان حق سرقتلی و هزینه‌های دیگر داشته‌اند (این رقم تا ۳۰٪ درصد قابل افزایش و کاهش است)

● در مغازه‌ها بطور متوسط ۳ کارمند مشغول کار هستند (تعداد کارمندان و فروشندگان بین ۲ تا ۱۰ نفر نوسان است و ما رقم متوسط ۳ نفر را از یک آمارگیری قابل پذیرش استخراج کرده‌ایم)

● هر کارمند بطور متوسط ماهی ۱۲۰ هزار تومان

مانگا

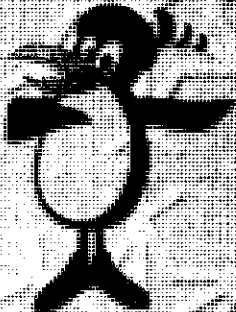

فروکت گارانتیات ایران

مجلس به هر تریزین نماینده آن ندهد توپیک

توسعه صنعت گردشگری در ایران
بناست به توسعه و تجهیز کردن برای صنعت
توسعه صنعت گردشگری در ایران
بناست به توسعه و تجهیز کردن برای صنعت
توسعه صنعت گردشگری در ایران
بناست به توسعه و تجهیز کردن برای صنعت
توسعه صنعت گردشگری در ایران
بناست به توسعه و تجهیز کردن برای صنعت
توسعه صنعت گردشگری در ایران
بناست به توسعه و تجهیز کردن برای صنعت

اینها هم در این زمینه از نظر کارشناسان

گذشته را ندارد. این نکته گفتنی است که تا این اواخر گمرک مهرآباد و سایر شهرها کالای همراه مسافر را تا حدود ۲۰۰ هزار تومان مشمول حقوق گمرکی نمی‌کردند، اما اکنون در این مورد هم سخت‌گیری می‌شود.

به همین دلایل اکنون فقط کسانی به کیش می‌روند که می‌توانند از مجاری غیررسمی آن مقدار کالا همراه بیاورند که علاوه بر هزینه‌ها، سودی هم عایدشان کند.

کسانی هم هستند که از طریق زمینی و دریائی (بندرعباس- بندر خمیر- بندر لنگه) به کیش می‌روند. شیبا در خیابان و روی بستری از مقوای کارتن‌های ضایعاتی می‌خوانند و پس از خرید کالاهائی که می‌دانند سود بیشتری دارد (عمدتاً وسائل صوتی- تصویری) از همان راه آمده، باز می‌گردند. این گروه بین کسبه و اهالی کیش به مسافران هتل مقوا مشهور شده‌اند.

برخی از کسبه کیش که مورد پرسش ما قرار گرفتند منصفانه می‌گفتند اگر این وضع ادامه یابد و ما مجبور به محدود و یا حتی تعطیل کردن کارمان شویم، زیان نخواهیم کرد، زیرا در سالهای گذشته بهره لازم را گرفته‌ایم. اما کیش دیگر رنگ رونق را نخواهد دید.

آیا واقعا چنین است؟

اگر در سیاست‌گذاری برای کیش تجدیدنظر نشود احتمالاً چنین خواهد شد. کیش در زمینه جلب توریست داخلی و خارجی- سرمایه‌گذاری خارجی و داخلی و توسعه صنایع ناکام بوده است.

۵۵ درصد از فضاهای قابل استفاده جزیره برای مقاصد توریستی در نظر گرفته شده است، اما صنعت توریسم حتی در مراحل اولیه و جنبی هم رشد نکرده است.

برای مسافران داخلی، کیش در تابستان قابل استفاده نیست، مگر آنکه همه آنها به هتل‌ها و اتومبیل‌های کولر داری که گرمای روزهای داغ تابستان را برایشان قابل تحمل کند دسترسی داشته باشند و بتوان دهها هتل و صدها اتومبیل گران قیمت را برای استفاده فقط سه ماه نگه داشت!

در زمینه توریست خارجی مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش خود اذعان دارد کاملاً ناموفق هستند. او در مصاحبه‌ای با نمایندگان رسانه‌های گروهی شکوه سر می‌دهد:

ما می‌توانیم از محل جذب توریسم خارجی درآمدهای هنگفتی داشته باشیم. اینجا باشگاه سوارکاری، زمین تنیس و بزرگترین پیست دوچرخه‌سواری دنیا را آماده کرده‌ایم، بهترین سواحل را هم برای شنا و ورزشهای آبی در اختیار داریم. می‌توانیم توریست خارجی داشته باشیم اما عدم تعیین تکلیف مسائل فرهنگی ما را فلج کرده است. شماها کمک کنید تا تکلیفی برای ما روشن شود.

اگر هم برای توریستهای خارجی تعیین تکلیف شود و خارجی‌ها به این جزیره بیایند، رونق کیش در حدی که وعده داده شده تحقق نخواهد یافت. جزیره کیش امکانات بالقوه دیگری دارد که باید شناسائی شود.

در مورد کیش و مناطق آزاد تجاری دیگر از ابتدا برنامه‌ریزی و اجرا از نوع کپی‌برداری و همراه با اشتباه بوده است. کیش و دیگر جزایر ایرانی خلیج فارس باید آباد و پر از سکنه شوند. این امر نه فقط از لحاظ اقتصادی، بلکه از حیث منافع امنیتی ضروری است. اما آبادانی و رونق این جزایر در گروهی اجرای برنامه‌هایی نظیر آنچه در گذشته اجرا شده، نیست. این برنامه‌ها باید مورد نقد قرار گیرد و بجای تقلید از سایر کشورها، برنامه‌هایی تدوین شود که با امکانات و مقتضیات ما منطبق باشد.

در مورد کیش این نکته را هم باید یادآور شویم محدودیت‌های فعلی ناشی از بازگشت به واقع بینی نیست، بلکه تعارض منافع دستگاهها، جریانه‌ها و مدیریت‌ها عامل اصلی این محدودیت‌ها است. ولی کیش را نباید بهانه تصفیه حسابها قرار داد. اگر این جزیره استراتژی یک از حداقل تحرک برخوردار نباشد، نه تنها باز دیگر به جزیره‌ای از یاد رفته تبدیل خواهد شد، بلکه آن همه سرمایه‌گذاری نیز به باد فنا می‌رود.

باید برای کیش طرحی نو در انداخت تا کسانی که به سرمایه‌گذاری و سکونت در این جزیره راضی شده‌اند، از آن نگریزند.

